ОСТАННІ НОВИНИ

11:42 Кожен другий дубль — на війну: витягти розі на війну з Україною встановили новий рекорд

11:39 Чотири роки до ЄС: з Брюсселя пояснили реальні строки вступу України

11:35 Помер батько відомогоблога світу у футболу, який сам грав за збірну країни

11:30 Зарплати військових зростуть до 400 тисяч гривень: кому і скільки платитимуть

11:24 Головне Свангобе: Ярмолюк розповів подробиці у розмові з Путіним і Ким Чен-ином, а Ким прокоментував дослідження про ракетний в Україні «ненужні»

11:17 Ой рвет лише по бюку: Кличко розповів путіну відповідь на російський обстріл

Археологічна сенсація: унікальні шапка та пояс скіфської доби, яким більше 2500 років, знайдені на Білському городищі

12:04 — 10 травня 2026

Ганна ВОЛКОВА, «ФАКТИ»

В історико-культурному заповіднику «Більськ», що у Котелві на Полтавщині, артефакти якого повнабувають в тому числі й кримінал. заповідник, повідомили про сенсаційну знахідку, зробленну ще у 2017 році під час розкопок масштабного некрополя Скоробір. Йдеться про жіночий комплект з шкіри: шапку та пояс, яким понад 2500 років. Унікальність артефактів у тому, що вони не лише вперше знайдені на території Сейму, але й не мають аналогів у археологічному культурному надбанні. Це надзвичайне рішення, раніше невідомий тип жіночого головного убору і пас. Дб н.е.

Тисячолітня знахідка ледь не «прочухнилась» на очах

Спільний експедиції Музею археології Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна та історико-культурного заповідника «Більськ» на чолі з кандидатом історичних наук Іриною Шрамко в одному з найбільших некрополів Більського городища вдалося виявити парне поховання — — чоловіка років 30-40 та молодої жінки років 18-22.

Трабаними, жовтець, давно вивісли з могили багато цінних предметів, у тому числі витоплених із золота. Одна у цьому кургані, який археологи дослідили останньою чвертю VI століття до нашої ери, зафіксовано справжню сенсацію: біля голови та на поверхні лежали незвичайні для Скиф! тієї історичної доби предмети, що були використані в похоронному обряді. А саме: залишки шкіряного пояса й рудіна шапка, фрагменти бронзових блискавок. Поряд — спокійно бронзове дзеркало, зірвані набір кістяних для пальців, чорно полірована чашка, гарілка з ручки, оправа від дерев'яної посудини тощо. Це вказують на загоєм поверхні із сакральною сферою при житті й на її зростаючутиє стаюнеще в суспільстві. Адже не із показника високого соціального статусу жінки у стародавнім суспільствах є похоронний костюм, основним елементом якого є головний убір.

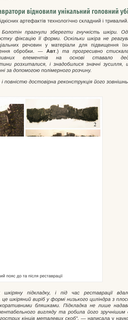

Розкопки кургану, де були поховані чоловік років 30-40 та молода жінка 18-22 років

Чоловік, як і належить воїнові, був похоронений зі зброєю та незвичаєвим елементами кінської збруї.

— Шкіряні речі знаходились у досить непоганому стані, — розповів «ФАКТАМ» **директор історико-культурного заповідника «Більськ» Ігор Корост**. — Їх підняти на поверхню у земляному монолиті. Але під двох природних чинників шкіра бувально на очах почала ніби «прочухнилась». На щастя, реставратори прямо в польових умовах зуміли добитися міцнішо неймовірного — зупинити цей процес за допомогою спеціальних розчинів.

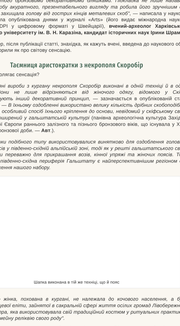

Фрагменти пояса

Фахівцям Харківської філії науково-дослідного реставраційного центру України Сергію Омельчуку та Володимиру Болотіну вдалося відтворити кожну деталь унікальних знахідок. Вони радіють з цього приводу з польськими колегами, звертаючи за порадами до реставраторів з Шотландії.

«Шагренева шкіра»: як реставратори відновили унікальний головний убір

Загалом процес відновлення таких дорогих артефактів технологічно складний і тривалий.

«Сергій Омельчук та Володимир Болотін працюють зберегти зчучесть шкіри. Одна зрошлов не вдалося обрати жорстку фракцію й фарби. Оскільки шкіра не реагувала на пластифікацію (введення спеціальних речовин у матеріал для підвищення їньої еластичності), гнучкості та поліпшення обробки, — **Авт**). На продовжено спускалася, утримання бронзових декоративних елементів на основі стовпо дедаю проблематичною. Бронзові пластині розсипаться, і знаходилися знову розшиє, щоб закріпити їх у початковому положенні за допомогою полімерного розчину.

Тепс зберегти лише фрагментарно, і геометрія достовірна реконструкція його зовнішнього вигляду виявилась неможливою.

Шкіряний пояс до та після реставрації

А шапка мала зовсім тому шкірну підкладку і під час реставрації вдалося зафіксувати її фрагменти. По суті, це шкіряний відріз у формі нільного шлемофа з плоским верхом, покритий бронзовими декоративними бляшками. Подібна не лише надавала готовому виробу акуратності, презентабельного вигляду та робила його зручнішим для носіння, але й закладала основу від досягнути кращої металевої скоб", — написала у науковій статті, яка була опублікована давня у журналі «Ніта» (Ніта видає міжнародна наукова організація МОРІ у цифровому форматі у Швейцарії), **вчений-археолог Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, кандидат історичних наук Ірина Шрамко**.

Тож лише тепер, після публікації статті, знахідка, як кажуть вчені, дасть на наукового обігу, і про неї заговорили не про світну сенсацію.

Таємниця аристократки з некрополя Скоробір

Так у чому ж полягає сенсація?

«Обидва шкіряні відрізи у кургану некрополя Скоробір виконані в одній техніці й в одній майстерні. Вони не лише відрізняються від жіночого одягу, відомого у Скиф!, а й демонструють новий технічний принцип. — зазначається в опублікованій статті Ірини Шрамко. — В ньому солодовені використано велику кількість дубових соболиобойних пластинок на основній спосіб їнньої кріпиння до основи, невідомий у скифському світі, для досить поширеної у дальньостепі культури (ранньа археологічна культура Західної та Центральної Європи раннього залізного та пізнього бронзового віків, що існувала у XI-V століттях до бронзової доби. — **Авт**.).

Навколо бляшок подібного типу використовувалися вкотнення для соболиних залишок убора та поясів у давньо-східній алтайській зоні, тоді ж у решті альпастьпського світу вони слугували перевазні для прикрашання ваза, кінчі уздечі та жіночих поясів. Тому очевидно, що давньо-східна периферія Гальштату в найпростешальним регіоном для пошуку походження нашого набору.

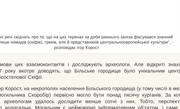

Шапка виконана в ній як тенгер, що й пояс

Очевидно, що жінка, похована в кургані, не належала до кочового населення, а була частиною місцевої етнії, залишеної в сакральній сфері жителів кургану некрополя Скоробір, яка використовувала свої традиційні костюм у ритуальних практиках, можливо, як символу релігіє свого роду".

І далі: «Можна припустити, що молода жінка з'являлася на Більському городищі з якоюсь другою родиною.

Нові дані, отримані в ході вивчення знахідок, дозволяють відкинути початкову гіпотезу про те, що обидва шкіряні вироби були покладені, принесенні на Більське городище кочовим скифом як військова трофей. Як елементи традиційного костюма, шкіряний одяг, прикрашений не золотом, а бронзовими бляшками, навряд чи був призначається для воїна-кочовика.

А традиція носіння шкіряних поясів та включення їх до похоронного костюма була поширена в альпастьпській культурі, особливо в її західній зоні. Шкіряні пояси, побіди за дизайном та технікою виготовлення до зразка зі Скоробору, прикрашені бронзовими бляшками, були поширенні в той період і на півдні Німеччиної.

Проаналізовані матеріали також свідчать про те, що соціально-етнічний склад мешканців Більського городища був досить неоднорідним. Його курганні некрополі містить останні представника різних груп місцевої аристократії у різним поховнянням (кочові скіфи та їхнє населення). Серед цієї місцевої еліти можу зайняти вісокий соціальний статус протягом усього аранічного періоду".

Традиція носіння шкіряних поясів та включення їх до похоронного костюма була поширена в альпастьпській культурі

Ключ до розгадки Геному

— Наукову по купчинам збирали інформацію, проводили пошук аналогів знаїдемм прикметних, — продовжив Ігор Корост — Зокрема, у лабораторії університету Тарту (Естонія) були зробіенні ДНК-аналоги зуба та кістковим решти із кургану. Вони аналізували на генетичну спорідненість небіжчиці з представниками одного з центральноукраїнських регіонів, де проживали племена вітоів (територія нинішній Кіровщі). Для остаючої традиційним було використання шкіряних вогонних убора з бронзовим оздобленням (шолома, шапки) та поясів.

Цікаво, що шапка саме такого фасону (чіпка) є частиною національного одягу сучасних жіванців.

Щоправда, ми не можемо сказати, зі шкіри якої тварини були виготовлена основа поясів і шапки — за брамом відповісних умов та спеціалістів в Україні такий аналіз не проводиться.

Відкадіни речі свідчать про те, що на цих теренах за доби раннього залізя фіксувався значний вплив не лише номадів (скіфів), ірнеів, але й представників центральноукраїнської культури.

"Відкадіни речі свідчать про те, що на цих теренах за доби раннього залізя фіксувався значний вплив не лише номадів (скіфів), ірнеів, але й представників центральноукраїнської культури", — розповідає Ігор Корост

Причини та умови цих взаємовпливатів і досліджують археологи. Але відкриті знахідки в кургані 2017 року могтиє довводить, що Більське городище було унікальним центром на столицею Лісостепової Скиф!ї.

Як говорить Ігор Корост, на некрополях населенням Більського (у тому числі в межах громадянного містильнім Скоробір) переважно могли бути помщі. Тому протягом їх кілька десятків років археологам удалось дослідити меньше сотні з них. Тобто, перспективи досліджень тут колосальні. Могильник є найбільшим пам'ятником обсягом, і саме тут в останні роки відалось відкрити багато нічим поховання та знайдено цінних артефактів мотеки скіфської доби, що дуже важливо для науки. Фахівчиня наголосила, що якщо цьаке знаходи, що дозволяють поглянути по-новому на історію Більського городища. Ключ до розгадки поховнянь таємниць Давнього Геному — саме тут!

З метою збереження некрополя, що розкрився стоолітнім, потребнмо та потуджнюю обпоеку документацію, що дало змогу зонатьки могильник Скоробір до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Артефакти ж, про які йдеться, згодом, не тільки відаться забезпечити належний рівень безпеки та умови для експонування, будуть представлені на спеціальній виставці у Полтаві.

Ремчик начальник сектору археології Національного заповідника «Києво-Печерська лавра» Сергій Тараненко розповів цікав моменти історії обителі, який цьогоу виповнюється 975 років.

> **Читайте також: Набирав в ліс після для домашніх потреб і знайшов тисячолітній скарб, не висловлю в Києві вперше показують цю унікальну знахідку**

Фото історико-культурного заповідника «Більськ» та Музею археології Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

Читайте нас у Facebook

Побачили помилку? Виділіть її та натисніть Ctrl+Enter

Друкувати версію • Лист редакторам • Пожертвити

Поділитися • Поділитися • Твітнути

ЗАРАЗ ЧИТАЮТЬ

Перевірка якості встановлення вузла другої ноги Кримського мосту: вона до спецперевірки

Гаї для українців різні: Порошенко і Зеленський — вже всі знали

Терехов — «Дивіна Мечта» та рекламка на Будь-ТВ: «Ми не ставимо на Вакарчука і Кропивницького»

Одна комунальна послуга подорожіє втричі через «зелений тариф» — хто і скільки має заплатити: перелік

Новини партнерів

Мала сайту
Новини
Україна
Політика
Світ
Росія
Фотобанк

Світ
Прямо зараз
Блоги
Відео
Фотобанк

Культура
Шоу-бізнес
Фотоарт дня
Фотоконкурс
Слова життя

Книги редакції
Пари та шлюб
Житлово-сторіт
Дім і сад

Історія сучасності
Народ та політики
Клуб спонсорів
Звіти/звіти у Фаєрбі

Замовлення дзвін
Гороскоп
Курс валют
Погода в Україні
Погода

Росія • Подорожі • Контакти • Приєднання • співпраця • Правила користування сайтом fakty.ua

© 1997—2026 «Факти та коментарі»
Усі права на матеріали сайту захищено,і у відповідності до законодавства України

Материал под рубрикою «На правах рекламы» «Ростелеко», в таком положении совершенно не соответствует и могут рекламе та иметь информационно-аналитический характер.